

STANOVANJSKE SKUPNOSTI — POSTOPNO IZGRAJEVANJE DRUŽBENE TEHNIČNE BAZE DRUŽINE

»Razumljivo je, da z uvajanjem stanovanjske skupnosti nismo hoteli ustvariti neke nove oblike organov oblasti. Stanovanjske skupnosti so dejansko samo primerena oblika, v kateri prihaja do izraza družbena funkcija komune na področju vsakdanjih potreb naših državljanov. Stanovanjske skupnosti so v nekem pomenu razširjena družina. Dejansko pomenijo postopno izgrajevanje družbene tehnične baze družine v naših razmerah. Ustvarjanje stanovanjskih skupnosti je velika družbena naloga, s katero rešujemo eno izmed zelo važnih vprašanj razvijanja socialističnih odnosov. No, njeno uresničevanje je zahteva vztrajnega dela skozi vrsto let, ki bo teklo vzporedno z razvojem vse naše ekonomike, vse naše družbe. Zato se ne smemo lotevati obdelave teh vprašanj in ustvarjanja stanovanjskih skupnosti kompanjsko, niti ni potrebno, da povsod grupiramo dr-

žavljanje po stanovanjskih skupnostih ne glede na dejanske potrebe...

...Oblikovanje stanovanjske skupnosti mora biti proces, ki bo šel v skladu z razvojem proizvodnih sil, z razvojem socialističnih ekonomskih odnosov pri nas sploh, z razvojem naših mest in industrijskih naselij. Stanovanjska skupnost ima svoje popolno opravičilo, popolno možnost obstoja, dela in razvoja samo tam, kjer so določeni gospodarski odnosi že dani, to pomeni, v industrijskih krajih in mestih, v veliki kmetijski proizvodnji itd., skratka tam, kjer se pojavlja dejanska potreba po raznih družbenih servisih za delavce in uslužbence, zlasti v zvezi z zaposlitvijo žensk v proizvodnji, s potrebo po večji skrbi družbe za otroke itd.»

(Iz govora podpredsednika E. Kardeža na letni skupščini Stalne konference mest v Zagrebu, dne 16. in 17. maja 1957.)

IZ PRAKSE BIROJEV ZA POSREDOVANJE DELA

ZAVOD ZA ZAPOSLOSTEV INVALIDOV

V zadnjih dveh letih se je Biro za posredovanje dela v Ljubljani zelo trudil, da bi ustvaril pogoje za zaposlitev invalidov ter drugih oseb z zmanjšano delovno sposobnostjo. Zato je biro organiziral poseben oddelek za zaposlitev invalidov. Ta oddelek ugotavlja v gospodarskih organizacijah in ustanovah delovna mesta, na katerih je mogoče zaposliti osebe z omejeno delovno sposobnostjo. Ta oddelek skrbi tudi za ustrezna delovna mesta za prekvalifikacijo in usposabljanje invalidov ter pomaga tudi pri sklepanju pogodb o priučitvi ali strokovnem usposabljanju. Delo tega oddelka je bilo uspešno, kar je razvidno iz dejstva, da je uspel Biro za posredovanje dela v Ljubljani vsak mesec zaposliti povprečno po 30 invalidov.

Da bi zagotovil potrebno število novih delovnih mest za invalide, pa je bilo potrebno pokreniti še druge ukrepe. Upravni odbor ljubljanskega Biroja za posredovanje dela je sklenil, da bo ustanovil zavod, v katerem bodo lahko našli zaposlitev invalidi in druge osebe z zmanjšano delovno sposobnostjo, kakor tudi tiste osebe, ki so izven delovnega razmerja, na primer matere z otroki, ki iz kakršnega koli vzroka ne morejo sprejeti redne zaposlitve.

Zavod posluje na principu domačega dela. S tem se je hkrati izognil iskanju potrebnih delovnih prostorov, opravljanje dela pa je bilo približno invalidom, s čimer jim je delo olajšano. Taka rešitev posebno ustreza rekonvalescentom, ki so po ozdravljenju sposobni delati samo skrajšani delovni čas, a tudi materam z več otroki, ki se ne morejo vključiti v redno zaposlitev izven doma.

Zavod je stopil v stik z različnimi podjetji in trgovskim omrežjem ter si

tako ustvarjal pogoje za delo. Posebno ustrežljivost je pokazala tekstilna industrija, ki oskrbuje zavod z različnimi odpadki. Te odpadke v zavodu predelujejo v konfekcijo. Trgovinsko omrežje je začelo brez predsodkov odkupovati te izdelke zavoda, kar se je glede na povpraševanje potrošnikov izkazalo kot popolnoma upravičeno.

Pri ustanovitvi zavoda je bilo najtežje zagotoviti osnovna in obratna sredstva. Biro za posredovanje dela je denarno pomagal k ustanovitvi zavoda s svojimi sredstvi, to je s prihranki iz prispevkov Zavoda za socialno zavarovanje, ki so namenjeni za vzdrževanje nezaposlenih. Biro je doslej nudil zavodu denarno pomoč večkrat in tako znašajo skupna denarna sredstva, ki so bila vložena v

Nove šole za kmetijske proizvajalce

Na Hrvaškem bodo kmalu odprli več specializiranih kmetijskih šol, in to poljedelske v Vinkovcih in Osijeku, živinorejske v Križevcih in Slavonski Požegi, sadjarsko vinogradniške v Iloku in Poreču. V vseh teh mestih razen v Osijeku so že na razpolago šolska poslopja sedanjih kmetijskih tehnikumov, ki jih je treba le prilagoditi namenu. Šolanje bo trajalo le tri leta, kar pomeni manj kakor v tehnikumu, a kot predizobrazbo bodo zahtevali osemletno šolo. Absolvirani dijaki specializiranih kmetijskih šol bodo lahko nadaljevali študij na posebnih oddelkih fakultete.

V Vinkovcih nameravajo med letom odpreti oddelek poljedelske šole s 50 dijakmi. Pri šoli je tudi kmetijsko posestvo z vso potrebno opremo.

Šola v Osijeku bi v začetku usposabljal na krajših tečajih neposredne proizvajalce, ki že več let prakticirajo in ki želijo, da bi dosegli večjo strokovnost. Prihodnje leto bo šola sprejela 40 dijakov,

ustanovitev zavoda približno 10 milijonov din.

Začetek dela je bil težaven in skromen. Biro za posredovanje dela je zaposlil honorarnega uslužbenca, ki se je lotil organiziranja zavoda. Zavod je v začetku zaposlil 10, nato 20, 70, 100 oseb. Danes je zaposlenih že nad 200 oseb. V njem izdelujejo razno tekstilno, usnjeno in lesno galanterijo, igrače, papirnate vrečke, copate, popravljajo ambalažo iz jute, v načrtu pa imajo, da bodo izdelovali in popravljali lesno in drugo ambalažo, da bodo ustanovili remontno knjigovoznico itd. Tako se je torej zavod v dveh letih razvil v koristno socialno ekonomsko ustanovo.

Brž ko se je v praksi pokazala upravičenost zavoda, je ljubljanski okrajni ljudski odbor sprejel sklep o njegovi ustanovitvi. Zavod ima svoj organ družbenega upravljanja — upravni odbor in upravo, ki skrbi za njegovo delo, razvoj in napredek.

V čem je koristnost zavoda? Dejstva, ki smo jih navedli, že nekoliko odgovarjajo na to vprašanje. Razen tega nudi zavod zaposlitev osebam, ki bi sicer v času nezaposlenosti imele pravico do materialne zagotovitve ter bi tako uporabljale družbena sredstva. Ker lahko zavod nudi vsakemu posamezniku tisto delo, ki ustreza njegovi sposobnosti, omogoča, da se odkrijejo tiste osebe, ki se izmikajo redni zaposlitvi z izgovorom, da so nesposobne za delo, z namero, da bi še naprej uživale materialno zagotovitev, zdravstveno zavarovanje itd., pri tem pa da bi hkrati nekontrolirano protipravno delale. Če se zgodi, da taka oseba odkloni ponujeno ustrezno zaposlitev v zavodu, je Biro za posredovanje dela ustavi materialno zagotovitev in jo črta iz evidence nezaposlenih oseb.

Zavod z odkupom zajema razne odpadne materiale in polizdelke v industriji in trgovini, s čimer hkrati preprečuje, da bi se s predelavo teh odpadkov protipravno ukvarjali zasebni obrtniki, ki pogosto za tako delo ne plačajo niti davka.

Zaposlitev v zavodu ni stalna, temveč samo začasna, dokler se posameznim osebam ne najde ustrezna stalna zaposlitev na drugem mestu. Zavod je sedaj že sposoben, da opravlja strokovno usposabljanje in prekvalifikacijo kadrov za zaposlitev v gospodarskih organizacijah, ki ustrezajo njihovi telesni in zdravstveni sposobnosti.

Jože Debeljak

v njeni bližini pa bodo organizirali tudi vzorno kmetijsko posestvo. Za učitelje posameznih predmetov bodo angažirali kmetijske strokovnjake voditelje posameznih vej na šolskem vzornem kmetijskem posestvu. Dijaki bodo ves čas šolanja delali na posestvu in bodo zato plačani.

Tak s prakso tesno povezan sistem šolanja bo omogočil dijakom, da si bodo pridobili potrebno znanje in izkušnje in se tako usposobili za razna dela neposrednih kmetijskih proizvajalcev. Zanimivo je, da se bodo hkrati usposabljali tudi za delavsko samoupravljanje, glede na dejstvo, da bodo kot člani delavskih svetov bodisi kot člani delovnega kolektiva upravljali kmetijsko posestvo.

Razen tega bodo na področju Slavonije še naprej razni strokovni tečaji za usposabljanje sedanjih delavcev v kmetijstvu, da bi si čimprej pridobili strokovne kvalifikacije, ki jih zahteva izvajanje sodobnega tehnološkega procesa v kmetijstvu.

K. Krunić